EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1666,

29. aprill 2021,

tähelepanekutega, mis on ühisettevõtte Clean Sky 2 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust ühisettevõtte Clean Sky 2 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0109/2021),

A. arvestades, et ühisettevõte Clean Sky loodi 2007. aasta detsembris nõukogu määrusega (EÜ) nr 71/2008 (jõustus 7. veebruaril 2008) ajavahemikuks kuni 31. detsembrini 2017, ning arvestades, et ühisettevõte alustas iseseisvalt tööd 2009. aasta novembris;

B. arvestades, et määrusega (EL) nr 558/2014 asutatud ühisettevõte Clean Sky 2 (edaspidi „ühisettevõte") asendas alates 27. juunist 2014 programmi „Horisont 2020" raames tegutsenud ühisettevõtte Clean Sky, pikendades selle tegutsemisaega ajavahemikuks kuni 31. detsembrini 2024;

C. arvestades, et ühisettevõtte peamine eesmärk on aidata kaasa lennundustehnoloogia keskkonnamõju olulisele parandamisele ning tugeva ja ülemaailmselt konkurentsivõimelise Euroopa lennundustööstuse ja tarneahela arendamisele;

D. arvestades, et ühisettevõtte asutajaliikmed on liit, keda esindab komisjon, ja eraliikmed, nimelt nõukogu määruse (EL) nr 558/2014 II lisas loetletud juhid ja toetajaliikmed ning kooskõlas artikli 4 lõikega 2 sõltumatu hindamise läbinud ning avatud, mittediskrimineeriva ja konkurentsil põhineva konkursi alusel valitud tuumikpartnerid;

E. arvestades, et liidu maksimaalne rahaline osalus ühisettevõtte teises tegevusetapis on 1 755 000 000 eurot (sh EFTA assigneeringud), mis makstakse programmi „Horisont 2020" eelarvest, ning eraliikmete minimaalne mitterahaline osalus lisategevustes on 965 250 000 eurot määruses kindlaks määratud ajavahemikus;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib, et kontrollikoja aruandes ühisettevõtte eelarveaasta 2019 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne") on jõutud järeldusele, et raamatupidamise aastaaruanne annab kõikides olulistes aspektides õiglase pildi ühisettevõtte finantsseisundist 31. detsembri 2019. aasta seisuga ning finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest sel kuupäeval lõppenud aastal vastavalt ühisettevõtte finantseeskirjadele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud raamatupidamiseeskirjadele; märgib, et raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

2. võtab teadmiseks, et 2019. aastal hõlmas ühisettevõtte kasutada olnud lõplik eelarve (mis sisaldas uuesti sisse kantud eelmiste aastate kasutamata assigneeringuid, sihtotstarbelisi tulusid ja järgmisse aastasse ümberjaotatavaid summasid) 305 802 617 euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid ja 341 424 430 euro ulatuses maksete assigneeringuid; märgib, et kulukohustuste assigneeringute kasutusmäär oli 97,68 % ja maksete assigneeringute puhul oli see 94,69 %; võtab lisaks kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et programmi „Horisont 2020" projektide jaoks kasutada olnud ühisettevõtte 2019. aasta eelarves oli kulukohustuste assigneeringute kasutusmäär 99,8 % ja maksete assigneeringute kasutusmäär 97,3 %;

3. märgib, et liidu poolt ühisettevõttele Clean Sky ette nähtud rahalise osaluse maksimaalne summa seitsmenda raamprogrammi seitsmenda teemavaldkonna „Transport" raames oli 800 000 000 eurot ning et liit eraldas kokku 799 957 841 eurot; märgib, et tööstusharu esindavate liikmete (integreeritud tehnoloogia tutvustusvaldkondade juhid ja nende toetajaliikmed) osaluse suurus seitsmenda raamprogrammi projektides oli kokku 608 983 634 eurot, millest 594 100 843 eurot saadi kinnitatud mitterahalise osalusena ning 14 882 791 eurot jooksvate kulude katteks tehtud rahaliste sissemaksetena;

4. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et seitsmes raamprogramm lõpetati ametlikult 2017. aastal ja selle eelarve täitmise määr oli ligi 100 %; märgib, et 2019. aastal esitas ühisettevõte veel sissenõudeid 1 135 068 euro suuruses summas, mis tulenes tasaarvestamata eelmaksetest ja järelauditi tulemustest;

5. märgib, et 2019. aasta lõpuks oli liit oma maksimaalsest osalusest programmi „Horisont 2020“ raames (1 755 000 000 eurot vastavalt määrusele (EL) nr 558/2014) eraldanud programmiga „Horisont 2020“ seotud tegevuskulude katteks kokku 1 139 704 889 eurot, lisaks oli eraliikmete rahaline osalus jooksvate kulude katteks 18 815 677 eurot ning nende kinnitatud mitterahaline osalus tegevuskulude katteks oli 273 851 600 eurot, millele lisandus lisategevuse katteks ette nähtud mitterahaline osalus 899 843 302 euro suuruses summas;

6. märgib, et ühisettevõtete eraliikmetelt rahalise osaluse saamise menetlused on ühisettevõtete puhul erinevad; nõuab mitterahalise osaluse arvutamise ühtlustamist ühisettevõtete vahel; märgib, et ühise menetlusega tuleks ette näha läbipaistvad ja tulemuslikud hindamismeetodid, tänu millele saaks välja selgitada osaluse tegeliku väärtuse; kutsub kontrollikoda üles kontrollima sõltumatute välisaudiitorite tehtud auditeid; nõuab ühtlasi asjakohast õigusraamistikku, millega tagatakse programmi lõpuks nõutavas summas rahalise osaluse saavutamine; märgib, et õigusraamistik võiks sisaldada nõudeid selle kohta, et erasektori osalus tuleks tasuda enne sellele vastava liidu osaluse maksmist või sellega samal ajal;

Projektikonkursid

7. märgib, et 2019. aastal käivitas ühisettevõte ühe projektikonkursi, millel oli kokku 62 teemat (projektikonkurss nr 10), sai projektikonkurssidel nr 9 ja nr 10 kokku 448 rahastamiskõlblikku taotlust (kokku oli taotlusi 450) ning kiitis heaks 114 taotlust; võtab teadmiseks ühisettevõtte üldportfelli, mis hõlmab 574 projekti, mis on välja valitud konkurentsil põhinevate projektikonkursside kaudu;

8. märgib, et tuumikpartnerite arv on kokku 256, kellest 70 on sidusettevõtjad või seotud kolmandad isikud ja rohkem kui 58 on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad;

9. märgib, et 2019. aastal viidi edukalt ellu kaks projektikonkurssi: märtsis toimunud kaheksas projektikonkurss 58 eduka teemaga 68-st ja oktoobris toimunud üheksas projektikonkurss 53 eduka teemaga 55-st; märgib lisaks, et kümnes projektikonkurss käivitati 2019. aasta mais ja seda hinnati 2019. aasta novembris; märgib, et kümnel projektikonkursil on kokku osalenud rohkem kui 730 partnerit 28 eri riigist, kusjuures väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaasatus oli märkimisväärne nii osaluse kui ka antud toetuste poolest, ning projektide kogurahastamine ulatus ligi 505 000 000 euroni;

Tulemuslikkus

10. märgib, et ühisettevõte kasutab programmi „Horisont 2020“ tulemuslikkuse ja valdkondadevaheliste küsimuste seireks põhilisi tulemusnäitajaid ning ühisettevõttespetsiifilisi põhilisi tulemusnäitajaid, nagu projektikonkursi teemade edukuse määr, töökava täitmine ja järelauditite katvus;

11. nõuab, et ühisettevõte vaataks läbi oma kommunikatsioonistrateegia tagamaks, et asjaomased sidusrühmad on teadlikud selle missioonist, tegevusest ja saavutustest;

12. märgib, et ühisettevõte rakendas oma programmi täitmise seireks mitmesuguseid vahendeid, nimelt integreeritud tehnoloogia tutvustusvaldkondade / innovatiivse õhusõiduki tutvustusplatvormide (ITD/IADP) kvartaliaruandeid, juhtkomiteesid ITD/IADP tasandil ja ITD/IADPde tulemuslikkuse iga-aastaseid ülevaatusi, ning esitas juhatusele korrapäraselt aruandeid; märgib lisaks, et 2018.–2019. aasta töökavas esitatud 11 eesmärgist on kolm saavutatud ja kaheksa täitmisel ning saavutatud on kõik halduseesmärgid;

13. võtab teadmiseks 2019. aastal suurte reisilennukite tutvustusvaldkondade ja nende aluseks olevate tehnoloogiate puhul saavutatud vahe-eesmärgid, mis määravad ära ülemineku mittespetsiifiliselt projekteerimiselt konkreetsele projekteerimisele ja sellega seotud riistvara loomise, piirkondlike õhusõidukite IADP tegevuse tulemused seoses kontseptuaalsete keskkonnasõbralike õhusõidukitega, kiirete tiivikõhusõidukite IADP kahe tutvustusvaldkonna edasiarendamise ning mitmed edusammud ja arengusuundumused, mis on seotud õhusõidukite plaanerite ITD, mootorite ITD ja süsteemide ITDga seotud meetmetega, samuti nii ökodisaini läbivate meetmetega kui ka väikeõhusõidukeid käsitlevate läbivate meetmetega, ning et ühisettevõte valmistas end ette oma väljatöötatud tehnoloogiate esimeseks koondhindamiseks; tunneb heameelt kõnealuste saavutuste üle, mis on aidanud kaasa kestliku taristu tagamisele; tunneb heameelt söepõhiselt elektritootmiselt taastuvatele energiaallikatele ülemineku üle, millega vähendatakse nii kasvuhoonegaaside heitkoguseid kui ka õhusaastet ning aidatakse seeläbi lõppkokkuvõttes kaasa ka tervise parandamisele;

14. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt oli 2019. aasta lõpus programmi „Horisont 2020“ rakendamise määr ühisettevõttele määratud tegevustega seotud projektikonkursside puhul 89 %;

15. tuletab meelde ühisettevõtte olulist rolli niisuguse keskkonnahoidliku tehnoloogia kiire arengu tagamisel, mille eesmärk on alandada õhusõidukite tekitatava CO_2 heite ja müra taset; on veendunud, et tema järeltulijal, ettevõttel Clean Aviation (puhas lennundus), on tulevikus oluline roll selle tagamisel, et ka lennundussektor lisataks Euroopa rohelisse kokkuleppesse;

16. kutsub komisjoni üles tagama, et tulevase ühisettevõtte tegevusprogrammis järgitakse liidu õigusest tulenevaid nõudeid ja eesmärke, mis on seotud kliimamuutuste leevendamise ja digitaliseerimisega, ning nii komisjoni kui ka tööstuse poolt selles valdkonnas välja töötatud strateegiaid;

17. kutsub komisjoni ja kontrollikoda üles töötama välja põhjaliku tulemuslikkuse jälgimise meetodi, et hinnata ühisettevõtte lisaväärtust ning võtta seejuures arvesse ka sotsiaalset, tööhõivealast ja turule avalduvat mõju; märgib, et hindamise tulemusi tuleks kasutada liidu rahaliste vahendite eraldamisel või ümberjaotamisel;

18. märgib, et intellektuaalomandi õiguste küsimust tuleb käsitleda kõigis lepingutes, mis võivad viia tulemuslikkuse valdkonnas kavandatud tulemuse või mõjuni; tuletab meelde, et intellektuaalomandi õiguste eesmärk on kaitsta üksikisikutest loovisikute õigusi, kuid anda ka üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas seda õigust tulevikus kasutatakse; märgib, et kuna tegevust rahastatakse ka avaliku sektori vahenditest, peaksid tulemused olema läbipaistvad ja üldsusele kättesaadavad ning nende suhtes tuleks kohaldada erinõudeid, näiteks vajaduse korral koostalitlusvõime nõudeid; palub komisjonil esitada ettepaneku intellektuaalomandi õigusi ja nende rakendamist turul käsitleva õigusraamistiku kohta, sealhulgas erinõuete ja kasumi jaotamise kohta;

19. märgib, et ühisettevõtte Clean Sky 2019. aasta tegevusaruandes 2018. ja 2019. aasta soolise tasakaalu kohta esitatud põhiliste tulemusnäitajate kohaselt on naiste osakaal ühisettevõtte tegevuses küll natuke suurenenud, kuid on siiski üsna väike: naisi on programmis osalejate seas 30 %, programmi koordinaatorite seas 16 % ning hindamisi ja analüüse tegevate nõunike ja ekspertide seas ning teaduskomitees 9–25 %; soovitab teha jätkuvaid jõupingutusi, et suurendada naiste osalust programmis;

Personal ja hanked

20. märgib, et 31. detsembri 2019. aasta seisuga oli 36 ajutise teenistuja kinnitatud ametikohast täidetud 34 ning et 2019. aastal töötas ühisettevõttes ametikohtade loetelu kohaselt lisaks kuus lepingulist töötajat ja kaks lähetatud riiklikku eksperti;

21. märgib, et ühisettevõte algatas 2019. aastal töölevõtmismenetluse seoses kuue ametikohaga; märgib ühtlasi, et lisaks põhikirjajärgsetele ametikohtadele tugineb ühisettevõte oma tegevuse täiendavaks toetamiseks välistele teenuseosutajatele, viiele ajutisele töötajale ja ühele praktikandile;

22. märgib, et 2019. aastal võttis juhatus vastu uue organisatsioonilise struktuuri, mille kohaselt annab õigus- ja kommunikatsiooniüksus aru otse tegevdirektorile; võtab ühtlasi teadmiseks, et uus tegevdirektor alustas oma teenistust 1. veebruaril 2019. aastal; märgib lisaks, et ühisettevõte hakkas 2019. aasta alguses kasutama komisjoni personalijuhtimissüsteemi Sysper2;

23. märgib, et ühisettevõte rakendas 2019. aastal täies ulatuses ulatuslikku teabevahetuse raamlepingut, mis hõlmab nelja eri kommunikatsioonipaketti ja mis kehtib ajavahemikus 2018–2021, ning allkirjastas oluliste IKT-projektide lepingud ja raamlepingud mitmesuguste IKT-teenuste jaoks;

Sisekontroll

24. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ühisettevõte on loonud finants- ja tegevusalaste dokumentide kontrollil põhinevad usaldusväärsed eelkontrollimenetlused ning et ta on kohustatud rakendama komisjoni uut sisekontrolliraamistikku, mis põhineb seitsmeteistkümnel sisekontrolli põhimõttel; märgib, et 2019. aasta lõpuks oli ühisettevõte juba välja töötanud põhikontrollinäitajad kõigi kontrollipõhimõtete jaoks, et hinnata oma kontrollitegevuse tulemuslikkust ja teha kindlaks kontrollialased puudused;

25. märgib, et 2019. aasta novembris algatas ühisettevõte kirjaliku menetluse oma muudetud finantseeskirjade heakskiitmiseks kooskõlas komisjoni soovitustega ning võttis need vastu 2020. aasta jaanuaris;

26. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et programmi „Horisont 2020“ maksete järelauditite eest vastutab komisjoni ühine audititalitus ning et 2019. aasta lõpus kättesaadavatele järelauditi tulemustele tuginedes teatas ühisettevõte programmi „Horisont 2020“ projektide (tasaarvestused ja lõppmaksed) esinduslikuks veamääraks 1,30 % ja allesjäänud veamääraks 0,92 %; märgib lisaks komisjoni ettepanekut programmi „Horisont 2020“ käsitleva määruse kohta, milles on programmi „Horisont 2020“ raames teadusuuringutega seoses tekkinud kulude puhul seatud lõppeesmärk saavutada programmide kehtivusaja lõpuks pärast kõikide auditite ning parandus- ja sissenõudmismeetmete finantsmõju arvessevõtmist jääkveamäär võimalikult 2 % lähedal;

27. märgib, et kontrollikoda auditeeris 2019. aastal põhitegevuse maksete kontrolli osana programmi „Horisont 2020“ raames lõplike toetusesaajate tasandil tehtud maksete juhuvalimit, et leida kinnitust järelauditite veamäärade õigsusele, ning et nende üksikasjalike auditite käigus ilmnesid deklareeritud personalikuludega seotud süsteemsed vead, mille peamised põhjused olid individuaalsete töötundide ja ühikumäärade kasutamine, sealhulgas hinnangulised elemendid, mis erinesid märkimisväärselt tegelikest ühikumääradest; märgib ühtlasi, et need tulemused näitavad, et ühisettevõtte vearisk on suurenenud, kuna ühisettevõtte programmi „Horisont 2020“ projekte rakendavate eraliikmete ja osalevate seotud üksuste arv on suur; palub ühisettevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle kohta aru;

28. märgib, et ühisettevõte kuulub programmi „Horisont 2020“ pettustevastase võitluse ühisstrateegia alla, mida koordineerib komisjon; märgib lisaks, et 2019. aastal võttis ühisettevõte järelmeetmeid kahe väidetava pettusejuhtumi suhtes, millest teatati Euroopa Pettustevastasele Ametile 2018. aastal ja mille puhul Euroopa Pettustevastane Amet algatas uurimised, mis olid veel pooleli; märgib lisaks, et ühe toetusesaaja võimaliku pettuse juhtum, mis mõjutas ühisettevõtte seitsmenda raamprogrammi alusel antud toetusi, lõpetati, ilma et oleks teatatud finantsmõjust ja kahjudest; võtab teadmiseks, et 2019. aastal ei teatatud Euroopa Pettustevastasele Ametile ühestki uuest juhtumist ning et ühisettevõte on alustanud pettustevastase strateegia koostamist seoses siseprotsesside ja erieelarvega, mida pettustevastase võitluse ühisstrateegia ei hõlma; palub ühisettevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle kohta aru;

Siseaudit

29. märgib, et ühisettevõte sai 2019. aasta mais siseauditi talituse uue strateegilise auditikava aastateks 2019–2021, milles on välja valitud kolm võimalikku märkimisväärse riskiga audititeemat, milleks on tegevusprotsessid (toetuste haldamine), uute sisekontrolli põhimõtete rakendamine ja uued andmekaitsenormid; märgib lisaks, et uue kava esimeses auditis käsitletakse toetuslepingute rakendamist ja selle tegemist alustati 2019. aasta novembris; märgib lisaks, et ühisettevõttel oli mitu soovitust, neist kaks väga olulist, eelmisest auditist ikka veel täitmata; palub ühisettevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru kõigist selles valdkonnas toimuvatest muutustest;

30. märgib, et siseaudiitor kinnitas juhatusele oma organisatsioonilist sõltumatust vastavalt institutsioonidevahelise kokkuleppe standarditele, kuid juhtis tähelepanu ka võimalikule objektiivsuse puudumisele kinnitusauditite puhul.